

HALUATKO JURISTIKSI?

HALUATKO JURISTIKSI?

Visa Kurki & Nina Järvinen

Kauppakamari

© Helsingin Kamari Oy ja tekijät

5., uudistettu painos

ISBN 978-952-418-077-1

ISBN 978-952-418-078-8 (E-kirja)

Kannen suunnittelu: Terttu Rönkkö

Taiton suunnittelu: Ea Söderberg

Sivunvalmistus: Keski-Suomen Sivu Oy

Paino: PunaMusta Oy 2026

ESIPUHE

Ajatus tästä kirjasta syntyi maaliskuussa 2013 Luxemburgissa. Kirjoittajista Visa Kurki oli juuri aloittanut harjoittelun Euroopan unionin tuomioistuimessa, ja kaikki tuntui uudelta ja hankalalta. Olo oli ollut samanlainen oikeustieteen valintakokeisiin lukiessa ja vielä ensimmäisen opiskeluvuodenkin aikana: asioihin oli hankala päästä kunnolla käsiksi, ja kokonaiskuvan saaminen oli vaikeaa. Oikeusjärjestelmä oli kuin palapeli, mutta kukaan ei ollut kertonut, miltä peli näyttäisi valmiina. Sen sijaan opinnoissa keskityttiin palapelin kokoamiseen pala kerrallaan. Alkoj pohdiskelu, miten juridiikasta saisi annettua kokonaiskuvan.

Kirja on kirjoitettu useille eri kohderyhmille. Sen tarkoitus on antaa yleiskuva siitä, mitä oikeustiede, oikeustieteen opiskelu ja oikeuden parissa työskentely tarkoittaa – tehdä juristien maailmaa tutuksi kaikille kiinnostuneille. Avaamme sitä, miten juristit ajattelevat monista kysymyksistä, ja tuomme esiin juristien näkökulmaa esimerkiksi Suomen rikosoikeudesta ja Euroopan unionista.

Lisäksi kirjan tehtävä on auttaa oikeustieteelliseen pyrkijää. Oikeustieteen valintakoemateriaaleissa mennään tyypillisesti syvälle tiettyyn oikeuden erikoiskysymykseen ilman, että lukijalle tarjotaan kokonaiskuvaa laista ja oikeudesta. Tämä, samoin kuin juristien käyttämä oikeuskieli, vaikeuttaa ennakkomateriaalien ymmärtämistä ja olennaisen erottamista epäolennaisesta. Pyrimme kirjassa tarjoamaan oikeustieteelliseen hakeville kehikon, joka toimii valintakokeeseen valmistautumisen pohjana, tarjoamaan

konkreettisia työvälineitä opiskeluun sekä keinoja omien opiskelutekniikoiden tunnistamiseen. Toivon mukaan tämä kirja auttaa sinua näissä asioissa. Ennen muuta toiveenamme on, että kirja saa sinut innostumaan edessä olevasta valintakokeeseen valmistautumisesta ja oikeustieteen opiskelusta.

Kirja on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa käymme yleisesti läpi sitä, mitä tarkoitetaan oikeudella ja mitä oikeustieteen asiantuntijat eli juristit tekevät. Toisessa osassa pyrimme antamaan yleiskuvan Suomen oikeusjärjestyksestä käymällä läpi oikeusjärjestelmämme osia ja niiden suhteita toisiinsa. Kolmannessa osassa käsittelemme erityisesti oikeustieteen valintakoetta ja opiskelua. Olemme sijoittaneet valintakoeosion kirjan loppuun, sillä valintakokeen idean ymmärtää paremmin, kun ensin tietää muutamia yleisiä asioita oikeustieteestä.

Tärkeät juridiset termit esitellään kirjassa myös ruotsiksi, jotta kirjasta olisi enemmän hyötyä ruotsinkielisille ja ruotsin kielestä kiinnostuneille lukijoille.

Tämä on kirjan kolmas, uudistettu laitos. Tärkein syy kolmannen laitoksen laatimiselle oli luonnollisesti uusi valintakoe. Kirjaa on samalla pyritty ajantasaisesti muun muassa esimerkkien osalta. Kirjan toiseksi kirjoittajaksi on tullut mukaan FM, oikeusnotaari Nina Järvinen, jolla on tuoreempi muisto valintakokeeseen valmistautumisesta sekä ajantasaisempi käsitys oikeustieteen opinnoista kuin Kurjella.

Kirjan kolmatta laitosta viimeistellessä suurena apuna ovat olleet Helsingin seudun kauppakamarin tuottaja Satu Lundelin ja toimitusavustaja Elmo Elomaa – suurkiitokset heille tarkasta ja jämäkästä työskentelystä kirjan loppuunsaattamisessa! Lisäksi lämmin kiitos niille, jotka kertoivat sosiaalisessa mediassa kokemukseensa oikeustieteen opiskelusta. Erityiskiitos Jasse Mertarannalle ja Natasha Vaalgamaalle aihetta koskevista hyvin jäsennellyistä yksityisviesteistä.

Visa Kurki ja Nina Järvinen

SISÄLLYS

Esipuhe	5
I OSA: OIKEUS JA SEN ASiantuntijaksi TULEMINEN	13
1 Oikeutta on kaikkialla	15
1.1 Mitä oikeus on?	17
2 Oikeustieteen opiskelu	23
2.1 Missä oikeutta voi opiskella?	27
2.2 Miten päästä sisään?	29
3 Juristin töistä	33
4 Oikeustieteellisen tekstin lukeminen	37
II OSA: OIKEUSJÄRJESTELMÄ JA SEN RAKENNE	45
5 Oikeustiede systematisoi lakeja	47
6 Oikeudenalat	49

7 Oikeudenaloja: yksityisoikeus	53
7.1 Yksityisoikeuden systematiikka	57
7.2 Varallisuus oikeus	58
7.2.1 Velvoiteoikeus	58
7.2.2 Esineoikeus	60
7.2.3 Immateriaalioikeus	62
7.3 Varallisuus- ja henkilöoikeuden lähtökohtia	65
7.3.1 Oikeustoimet synnyttävät oikeuksia ja velvollisuuksia	66
7.3.2 Oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus	67
7.3.3 Tahdonilmaus ja muotovaatimukset	68
7.3.4 Pätemättömyysperusteita	71
7.3.5 Vahingonkorvausoikeus ja perusteettoman edun palautus	74
7.4 Perhe- ja jäämistöoikeus	77
7.5 Työoikeus	80
7.6 Kauppa-oikeus	81
8 Oikeudenaloja: julkisoikeus	87
8.1 Valtiosääntöoikeus	88
8.1.1 Kansalais- ja poliittiset oikeudet	90
8.1.2 Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet	92
8.1.3 Kolmannen sukupolven oikeudet	93
8.1.4 Miten perusoikeudet vaikuttavat?	93
8.2 Hallinto-oikeus	95
8.2.1 Yleishallinto-oikeus ja erityishallinto-oikeus	96
8.2.2 Aineellinen yleishallinto-oikeus	97
8.2.3 Viranomaiset	99
8.3 Sosiaali-oikeus	101
8.4 Ulkomaalaisoikeus	102
8.5 Ympäristöoikeus	103
8.6 Finanssioikeus	105

8.7	Rikosoikeus	108
8.8	Prosessi- ja insolvenssioikeus	114
8.9	Eläinoikeus	115
9	Muita oikeudenaloja tai oppiaineita	117
9.1	Kansainvälinen yksityisoikeus	117
9.2	Urheilu-oikeus	118
9.3	Viestintä- ja informaatio-oikeus	118
9.4	Lääkintä- ja bio-oikeus	118
9.5	Oikeuden yleistieteet	119
9.5.1	Oikeussosiologia	119
9.5.2	Kriminologia	119
9.5.3	Yleinen oikeustiede, oikeusteoria ja oikeusfilosofia	120
9.5.4	Oikeushistoria	121
9.5.5	Oikeusvertailu	121
9.5.6	Oikeustaloustiede	121
9.5.7	Oikeuden ja sukupuolen tutkimus	122
9.5.8	Oikeuslingvistiikka	122
10	Lait, oikeuskäytäntö ja oikeustiede: oikeuden luominen ja tulkinta	123
10.1	Lait, asetukset ja muut säädökset	123
10.1.1	Säädösten hierarkiasta	127
10.1.2	Laki ei kerro kaikkea (ainakaan suoraan)	131
10.1.3	Esityöt lain tarkoituksen selvittäjinä	133
10.2	Tuomioistuimet	136
10.2.1	Oikeussalissa	137
10.2.2	Tuomarit ”lainsäätäjinä”: ennakkotapaukset	139
10.2.3	Vaihtoehtoja tuomioistuimille	141
10.3	Oikeustiede oikeuslähteenä	143

11 Suomen oikeusjärjestelmä kansainvälisessä kontekstissa	145
12 Suomi osana Eurooppaa	151
12.1 Euroopan unioni ja sen oikeusjärjestys	152
12.2 Yleispiirteitä unionin oikeusjärjestelmästä	152
12.3 Unionin oikeuslähteet	154
12.3.1 Primaarioikeus	154
12.3.2 Johdettu oikeus eli asetukset ja direktiivit	154
12.4 Euroopan unionin tuomioistuin	159
12.5 Esimerkkejä EU:n aineellisesta oikeudesta	162
12.5.1 Tavaroiden vapaa liikkuvuus	163
12.5.2 Henkilöiden vapaa liikkuvuus	163
12.5.3 Julkiset hankinnat	165
12.5.4 Kilpailuoikeus	165
12.5.5 Kuluttajansuoja	168
12.6 Euroopan ihmisoikeussopimus	168
III OSA: VALINTAKOE	175
13 Valintakoe ja oikeustieteelliset tehtävät	177
13.1 Onko minulla mahdollisuuksia?	180
14 Valintakokeeseen valmistautuminen	183
14.1 Hyvinvointi ja luku-urakka	185
14.2 Stressinhallinta	187
14.3 Lukusuunnitelma	188
14.3.1 Ennakkovalmistautuminen	189
14.3.2 Varsinainen valmistautuminen	191
14.4 Valmennuskurssille vai ei?	193

14.5	Pänttäyksen tarve – mitä kaikkea pitää osata?	194
14.6	Normien opettelu	197
15	Tehtävätyyppejä	201
15.1	Aineistotehtävä	202
15.2	Monivalintatehtävä	204
15.3	Esseetehtävä	212
15.4	Määrittelytehtävä / lyhyt omin sanoin vastattava tehtävä	214
15.5	Oikeustapaus	216
15.6	Aukkotäydennystehtävä	222
	Loppusanat	223
	Asiahakemisto	225